

Keskusteluja Jumalan tuntemisesta

Arkkimandriitta Sofroni Saharov, *Hengellisiä keskusteluja I*. Suom. nunnna Ksenia. Palokki: Lintulan Pyhän Kolminaisuuden luostari 2019, 296 s.

Viime vuosisadan tunnetuimpiin ortodoksiin hengellisiin opettajiin ja teologeihin lukeutuvan arkkimandriitta Sofroni Saharovin (1896–1993) teos *Hengellisiä keskusteluja I* on postuumisti julkaistu kokoelma vanhuksen hengellisiä opetuspuheita. Pyhittäjä Siluan Athoslaisen oppilaana ja Essexin Pyhän Johannes Kastajan luostarin perustajana tunnettu isä Sofroni on pitänyt teokseen valitut puheensa viimeisinä vuosinaan, 1990-luvun alussa, luostarin nuorelle kilvoittelijapolvelle. Vuosituhannen alussa julkaistun venäjänkielisen kokoelman on nyt suomentanut ja julkaissut Lintulan luostari.

Teoksen puheet käsittelevät laaja-alaisesti hengellisen elämän ja erityisesti luostarikilvoituksen kysymyksiä. Kantavana teemana läpi kirjan kulkee ajatus kristillisen kilvoituselämän päämäärästä, Jumalan tuntemisesta ja Hänen kaltaisuutensa tavoittamisesta, sekä tähän päämäärään pyrkimisestä Kristuksen muistamisen, synnin välttämisen, nöyrytyksen, rakkauden ja koko maailman puolesta kannetun rukouksen kautta. Näiden suurten aiheiden ohessa puheet käsittelevät myös monia muita aikamme kysymyksiä, kuten kansallismielisyyden ja kristinuskon suhdetta sekä tieteellisen teologian ja hengellisen kokemuksen rajankäyntiä. Tämän päivän valossa mielenkiintoinen on niin ikään teoksen analyysi Neuvostoliiton raunioista nousseen Venäjän kirkon merkityksestä.

Yksi arkkimandriitta Sofronin teologian ainutlaatuisista korostuksista nousee hänen *Hengellisissä keskusteluissaan* yli muitten: tinkimätön vakaus siitä, että ”me saamme nähdä Jumalan sellaisena kuin Hän on”. Kristityn kilvoituksen päämäärä on tulla tuntemaan Jumala itsessään, ei jonakin tuntemattomana tai tavoittamattomana. Isä Sofronin suhtautuminen monien teologioiden ajatuksiin apofaattisuudesta on torjuva. On selvää, ettei kukaan tule näkemään tai tuntemaan Jumalaa älyllisen etsinnän kautta, mutta yhtä varmaa on se, että tämä tunteminen on saavutettavissa kilvoituksen ja sydämen puhdistumisen kautta. Hän opettaa: ”Niin kuin te kaikki ja jokainen teistä, niin minäkin haluan palvoa Jumalaa, jonka tunnen, en sellaista, jota en tunne.” Oikeastaan käsillä oleva teos voidaan hahmottaa eräänlaisena opaskirjana kaikille tätä tuntemista tavoitteleville.

Koska kirjan opetukset on alkujaan kirjoitettu ylös luostarin sisäisissä keskustelutilaisuuksissa pidetyistä puheista, niiden ilmaisulle on ominaista tietty vaikeaselkoisuus, mutta samalla syvälinen omakohtaisuus sekä vilpittömän isällinen ja kasvatuksellinen sävy. Rukouksen innoittamana ja ilman muistiinpanoja puhuneen vanhuksen tapa ammentaa sanomansa oppi-isänsä, pyhittäjä Siluanin, ja Raamatun opetuksista sekä omista rikkaista kokemuksistaan on luova ja ainutlaatuinen. Isä Sofronin ajattelu on kokemuksellista teologiaa – rukouksen ja kilvoituksen kautta koeltuja sanoja Jumalasta, rohkeasti ja kainostelematta lausuttuina.

Arkkimandriitta Sofronin ajatteluun syventymisen kannalta hänen muun tuotantonsa tunteminen on *Hengellisiä keskusteluja* lukiessa eduksi, sillä hän viittaa puheissaan usein omiin kirjoituksiinsa, erityisesti pyhittäjä Siluanin elämäkertaan *Pyhittäjä Siluan Athosvuorelainen* (1952, suom. 2005) ja toiseen vielä suomentamattomaan, omaelämäkerralliseen pääteokseensa *Me saamme nähdä Hänet sellaisena kuin Hän on* (1985). Suomeksi kaikkia isä Sofronin teoksia ei ole vielä käännetty, mutta lisää lienee odotettavissa lähiaikoina. Englannin- ja venäjänkielisinä laitoksina teokset toki ovat jo nyt lukijoitten saatavilla.

Kaarlo Saarento